

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (prop. 2006/07:1)

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslagsnivåer för 2007 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Utgiftsområdet omfattar huvudsakligen statens bidrag till kommuner och landsting samt bidrag och avgifter i systemet för kommunalekonomisk utjämning. Även bidrag för utjämning av LSS-kostnader lämnas från utgiftsområdet. Anslaget för bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting, som tidigare ingick i utgiftsområdet, avskaffas fr.o.m. nästa år. Anslagen under utgiftsområdet uppgår 2007 till drygt 72 849 miljoner kronor.

I betänkandet behandlas också två motioner med anknytning till kommunala frågor som väckts under den allmänna motionstiden 2006. Motionerna berör kommunalekonomisk utjämning respektive finansieringen av kommunernas insatser för personer med funktionshinder. Utskottet avstyrker förslagen i motionerna huvudsakligen med hänvisning till det pågående utredningsarbetet.

Till betänkandet fogas 2 reservationer och 3 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Politikens allmänna inriktning	5
Anslagen för 2007 inom utgiftsområde 25	8
Kommunalekonomisk utjämning	18
Insatser för personer med funktionshinder	20
Reservationer	23
1. Anslagen för 2007 inom utgiftsområde 25, punkt 1 (s)	23
2. Kommunalekonomisk utjämning, punkt 2 – motiveringen (s, v, mp)	24
Särskilda yttranden	26
1. Anslagen för 2007 inom utgiftsområde 25, punkt 1 (s)	26
2. Anslagen för 2007 inom utgiftsområde 25, punkt 1 (v)	27
3. Anslagen för 2007 inom utgiftsområde 25, punkt 1 (mp)	30
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	32
Propositionen	32
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	32
<i>Bilaga 2</i>	
Specifikation av anslag som anvisas för 2007 under utgiftsområde 25	
Allmänna bidrag till kommuner	34
 <i>Tabell</i>	
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslagen för 2007 inom utgiftsområde 25

Riksdagen anvisar anslagen för 2007 under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt utskottets förslag i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 utgiftsområde 25 punkt 1 och avslår motionerna

2006/07:Fi244 av Göran Persson i Stjärnhov m.fl. (s) yrkande 61,

2006/07:Fi258 av Lars Ohly m.fl. (v) och

2006/07:Fi272 av Mikaela Valtersson m.fl. (mp) yrkande 2.

Reservation 1 (s)

2. Kommunalekonomisk utjämning

Riksdagen avslår motion

2006/07:Fi226 av Karl Sigfrid m.fl. (m).

Reservation 2 (s, v, mp) – motiveringen

3. Insatser för personer med funktionshinder

Riksdagen avslår motion

2006/07:Fi250 av Lennart Axelsson m.fl. (s).

Stockholm den 5 december 2006

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Pär Nuder (s), Ulf Sjösten (m), Anna Lilliehöök (m), Sonia Karlsson (s), Lars Elinder-son (m), Roger Tiefensee (c), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Peder Wachtmeister (m), Agneta Gille (s), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Emma Henriksson (kd), Gunnar Andrén (fp) och Peter Eriksson (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Finansutskottets majoritet har den 23 november 2006 tillstyrkt regeringens förslag till ram för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (bet. 2006/07:FiU1). Ramen omfattar drygt 72 849 miljoner kronor. I detta betänkande tar utskottet ställning till hur anslagen på utgiftsområde 25 ska fördelas inom denna ram.

I budgetpropositionen för 2007 lämnar regeringen ett förslag för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar tre anslag som finns uppförda på utgiftsområdet. Detta innebär att antalet anslag inom utgiftsområdet fr.o.m. 2007 minskas med ett jämfört med de i statsbudgeten för 2006 anvisade anslagen.

I anslutning till regeringens förslag behandlar utskottet tre motionsyrkanden som har väckts med anledning av propositionens förslag. Utskottet behandlar också två motioner som har väckts under den allmänna motions-tiden hösten 2006 och som har anknytning till den kommunala verksamheten. Regeringens förslag och förslagen i motionerna återges i *bilaga 1* till betänkandet.

Samtliga anslag inom utgiftsområdet fastställs i enlighet med 5 kap. 12 § riksdagsordningen genom ett beslut. Frågor som inte påverkar anslagsbelopp, anslagstyp eller anslagsvillkor 2007 behandlas emellertid separat.

Betänkandet är disponerat så att utskottet inleder med en genomgång av politikens allmänna inriktning såsom den framställs i propositionen och i parti- och kommittémotionerna. Därefter behandlas anslagsfrågor samt motionsförslagen om kommunalekonomisk utjämning respektive insatser för personer med funktionshinder.

Utskottets överväganden

Politikens allmänna inriktning

Budgetpropositionen

Målet för politikområdet är att skapa goda och likvärdiga förutsättningar för kommuner och landsting att uppnå de nationella målen inom olika verksamheter. Verktöget att nå målet är framför allt anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Regeringen aviserar att man vid ett senare tillfälle återkommer till riksdagen i den mån regeringen bedömer att indelningen i politikområden eller målen för dessa bör ändras.

Regeringen anser att en god ekonomi i kommunsektorn är avgörande för välfärden. Den kommunala ekonomin har utvecklats positivt under de senaste åren. År 2005 redovisade kommunsektorn som helhet ett resultat före extraordinära poster på 13 miljarder kronor. Resultatet torde enligt regeringens bedömning behöva ligga på ungefär denna nivå för att konsolidera ekonomin, dvs. uppfylla kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning. Det innebär att kostnader för bl.a. reinvesteringar och pensionsåtaganden som uppstår till följd av dagens konsumtion av kommunala tjänster inte kommer att belasta framtida generationer. Det är därför viktigt att kommunerna och landstingen långsiktigt kan bibehålla en tillräckligt hög resultatnivå. I detta sammanhang är det enligt regeringen särskilt angeläget att arbetet i kommuner och landsting med att utforma mål och riktlinjer för vad som är god ekonomisk hushållning fortsätter.

Regeringen prioriterar generella statsbidrag framför specialdestinerade statsbidrag. Därför föreslår man att de riktade statsbidragen till personalförstärkningar i förskolan respektive kommunal vuxenutbildning redan 2007 tillförs anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. Därtill föreslås att detta anslag, utöver vad som tidigare aviserats, nästa år tillförs 250 miljoner kronor avseende en förstärkning av vårdgarantin. Anslaget höjs också med 1 miljard kronor 2007 och 6 miljarder kronor 2008 i enlighet med vad som tidigare aviserats.

Bidraget för särskilda insatser i vissa kommuner och landsting ska enligt regeringen upphöra fr.o.m. 2007. I stället ska statens kostnader för åtaganden till följd av ingångna avtal m.m. täckas av det anslagssparande som beräknas finnas vid utgången av innevarande år.

Därutöver avsätter regeringen 4 miljoner kronor per år under perioden 2007–2009 till ett nationellt benchmarkingprojekt. Medlen tillförs anslaget 48:3 *Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området*. Förslaget följer en överenskommelse mellan företrädarna för den tidigare regeringen respektive Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet om att genomföra ett sådant projekt under de kommande tre åren. Den nya regeringen ansluter sig därmed till Rådet för kommunala analyser och jäm-

förelser i dess slutsats att systematiska jämförelser av offentlig statistik och nyckeltal mellan kommuner och mellan landsting har positiva effekter på kvalitet och produktivitet i de kommunala verksamheterna. Med ett landsomfattande benchmarkingprojekt förväntas de positiva effekterna komma alla kommuner och landsting till del. Projektet ska genomföras i samverkan mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting.

Regeringen presenterar vidare utgångspunkterna för utvecklingen av de generella statsbidragen. Under den kommande mandatperioden ska de generella statsbidragen utvecklas på ett sådant sätt att kommunerna och landstingen får förutsättningar för god ekonomisk hushållning. Det genomsnittliga kommunala skatteuttaget bör enligt regeringen inte öka ytterligare. Samtidigt anser man att en avvägning måste göras mellan behovs- och resursutvecklingen, bl.a. baserat på den demografiska utvecklingen. Hänsyn måste därvid tas till statens finanser och den samhällsekonomiska utvecklingen i stort.

I detta sammanhang understryker regeringen att man vid bedömningarna av vad som bör vara rimlig resursutveckling för kommuner och landsting även måste beakta möjligheterna att effektivisera de kommunala verksamheterna. Något som kan bidra till detta är de verksamhetsjämförelser mellan kommuner och landsting som ska utvecklas i och med det föreslagna benchmarkingprojektet.

Motionerna

Socialdemokraterna framhåller att en god ekonomi i kommunsektorn är avgörande för välfärden. Under de senaste åren har det ekonomiska resultatet i kommunsektorn förbättrats bl.a. till följd av en allmänt stark ekonomisk utveckling, medvetna statliga satsningar och ett aktivt arbete för att förbättra ekonomin i många kommuner. Man ser också goda förutsättningar för att kommunerna även de kommande åren ska ha starka finanser. Kommuners och landstings ekonomi stärks enligt motionärerna av både ökande skatteintäkter och statsbidrag om den socialdemokratiska politiken fullföljs. Under de kommande tre åren vill man därför öka statsbidragen till kommunsektorn i enlighet med de förslag som lagts i tidigare budgetpropositioner och de förslag som presenteras i partiets budgetalternativ i *motion Fi244*.

Överskotten i kommunsektorn ska enligt motionärerna användas till att stärka välfärden, och inte till stora skattesänkningar. De ökande resurserna ska användas till att öka antalet anställda i vård, omsorg och annan kommunal verksamhet, förstärka insatser i hälso- och sjukvården samt genomföra flera satsningar inom äldreomsorgen, barn- och ungdomsvården och tandvården. Samtidigt ska stat och kommuner tillsammans genomföra en kompetensutveckling av lärare i matematik och svenska. Det stärkta samarbetet kan även bidra till att samordningen av elevhälsan i skolan, barn- och ungdomspsykiatrien och socialtjänsten förstärks. Staten och kommu-

nerna bör vidare gemensamt ta fram ett mål för att ingen människa ska behöva vara hemlös. Motionärerna ser det också som en viktig uppgift för staten att i nära samarbete med näringsliv, föreningsliv och kommuner aktivt arbeta med att få flera stora evenemang till Sverige och på så sätt stärka den lokala konkurrenskraften. Enligt Socialdemokraternas beräkningar förväntas de föreslagna satsningarna på kommunerna genom de generella och de riktade statsbidragen vara större än regeringens satsningar för 2007–2009.

Vänsterpartiet anser att den offentliga sektorns innehåll, kvalitet och utveckling är en fundamental faktor för ett modernt välfärdssamhälle. Den står för en effektiv och rationell lösning av samhällsliga behov. Enligt partiet är full sysselsättning avgörande för att kunna tillgodose de framtida välfärdsbehoven. Därför är det ekonomiska målet om full sysselsättning i partiets politik överordnat inflationsmålet. Samtidigt förespråkar motionärerna att det ska vara människor som styr efterfrågan i en offentligt finansierad och demokratiskt organiserad välfärd. Detta ställer krav på planering och god framförhållning från den kommunala organisationen, men framför allt på tillräckliga ekonomiska resurser. Motionärerna anser att det därmed blir nödvändigt med en omfördelning från den privata till den offentliga konsumtionen för att kunna tillgodose efterfrågan och behov.

Enligt Vänsterpartiets uppfattning ska den offentliga sektorn öka både som andel av BNP och som aktör på den totala arbetsmarknaden. Man föreslår en satsning på fler jobb vars största del riktas till kommunsektorn i syfte att tillgodose uppdämda eftersatta behov och höja kvaliteten i verksamheterna. Satsningen beräknas förstärka kommunsektorns ekonomi med 13 miljarder kronor 2007, 30 miljarder kronor 2008 och 52 miljarder kronor 2009. Finansieringen genomförs som en skattekostnad på statsbudgetens intäktsida. Därutöver ser motionärerna behovet av en förstärkning av sektorns långsiktiga planeringsförutsättningar genom en höjning av det generella statsbidraget med 1 miljard kronor 2008 och 1,5 miljarder kronor 2009.

Satsningarna på de offentliga jobben ställer stora krav på en god arbetsmiljö och rimliga arbets- och lönevillkor. Goda anställningsvillkor för personalen, med kontinuitet i arbetet och stabila heltids- och tillsvidareanställningar, är enligt motionärerna de viktigaste kvalitetsfrågorna för samhällsservicen. Det offentliga arbetet, som ofta utförs av kvinnor, måste också uppvärderas. Det kan ske dels genom utveckling och demokratisering av arbetsorganisationen, dels genom att lönerna höjs. Vänsterpartiet anvisar 10 miljarder kronor under hela mandatperioden för att uppnå en höjning av kvinnors löner i den kommunala sektorn. Satsningen utformas som ett viktat statsbidrag på ett sådant sätt att den ska gynna de kommuner som uppnår resultat i arbetet med att utjämna löneskillnaderna mellan män och kvinnor.

Miljöpartiet de gröna påpekar att den kommunala skatteutjämningen under de senaste åtta åren har förbättrats och kommunerna har fått kraftigt ökade resurser. Det har lett till att ekonomin nu är i god ordning i de flesta kommuner och att betydande satsningar kunnat ske på personalförstärkningar inom bl.a. skola och förskola. Enligt motionärerna är det dock viktigt med fortsatt ansvarsfull budgetpolitik med överskott i offentliga finanser och respekt för utgiftstaket. Detta för att garantera en långsiktig hållbar offentlig ekonomi inför de påfrestningar som förväntas under kommande år bl.a. till följd av den demografiska utvecklingen och hoten mot miljö och klimat.

Det politiska systemet har enligt Miljöpartiet ett särskilt arbetsgivaransvar för den offentliga sektorn. Således är partiet berett att politiskt verka för att det skapas en överenskommelse mellan staten och arbetsmarknadens parter i offentlig sektor för att avskaffa den könsrelaterade lönediskrimineringen på den svenska arbetsmarknaden. Statskassan kan samtidigt bidra med ekonomiska medel för att skapa jämställda löner. Motionärerna understryker dock att det också krävs att kommuner och landsting tar sitt arbetsgivaransvar på jämställdhetsområdet.

Miljöpartiets utgångspunkt är att all politik ska vara långsiktig. Det långsiktiga perspektivet innebär enligt motionärerna ansvarstagande och ett synsätt där framtida kostnader måste tillåtas återspeglas i den aktuella politiken. I sitt budgetalternativ föreslår man därför satsningar på ett mer aktivt förebyggande hälsoarbete, ett rikt och mångfasetterat kulturliv samt en heltäckande tandvårdsreform. Inom dessa områden ska den offentliga sektorn ha ett särskilt ansvar.

Anslagen för 2007 inom utgiftsområde 25

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till fördelning av anslag inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Därmed avslås de alternativa motionsförslagen.

Jämför reservation 1 (s) och särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Bakgrund

Finansutskottet beslutade den 23 november 2006 i betänkande 2006/07:FiU1 om ett förslag till riksdagsbeslut angående ramar för utgiftsområdet och om beräkningen av statens inkomster för 2007. Ramen för utgiftsområdet har därvid lagts fast till 72 849 399 000 kr. Utskottet har i det sammanhanget ställt sig bakom den samhällsekonomiska bedömning av det finansiella utrymmet för kommunsektorn som regeringen gjort i budgetpropositionen.

Budgetpropositionen

I budgetpropositionen föreslår regeringen att riksdagen ska anvisa anslag för 2007 under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Regeringen erinrar samtidigt om att det budgetförslag som nu har lämnats till riksdagen är utformat under den korta tid som enligt riksdagsordningen står till en ny regerings förfogande. Det har inneburit att en fullständig omarbetning av samtliga delar av budgeten i enlighet med regeringens politik inte har varit möjlig. Regeringen aviserar därför att man på tilläggsbudget kan behöva återkomma till riksdagen med ytterligare förslag som påverkar budgetåret 2007.

Anslagsfördelning

Från och med 2002 är utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner identiskt med politikområde 48 Allmänna bidrag till kommuner.

Regeringens förslag för utgiftsområdet omfattar tre anslag.

Ramanslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning* infördes till följd av de förändringar i det kommunala utjämningsystemet som trädde i kraft den 1 januari 2005. De bidrag och avgifter som omfattas av lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning redovisas inom ramen för detta anslag. De avgifter som betalas av kommuner och landsting till staten redovisas som inkomster under anslaget. Anslaget är därför nettoberäknat. Anslagets syfte är att bidra till att ge kommuner och landsting goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Anslaget fungerar även som ett instrument för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn.

Utgiftsområde 25 omfattar också ett utjämningsbidrag för kommunernas kostnader för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), anslaget 48:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader*. Utjämningsystemet för LSS-kostnader ingår inte i det ordinarie kostnadsutjämningsystemet, men har samma principiella uppbyggnad. Det statliga utjämningsbidraget finansieras med en utjämningsavgift för kommuner, vilken redovisas på statsbudgetens inkomstsida. Inom ramen för utjämningsbidraget för LSS-kostnader föreslås 2007 även ingå ett tillfälligt bidrag till vissa kommuner.

Från utgiftsområdet utgår även anslaget 48:3 *Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området*. Anslaget finansierar statens kostnader för två ideella föreningar, Rådet för kommunal redovisning och Rådet för främjande av kommunala analyser. Regeringen föreslår att även statens bidrag till ett nationellt benchmarkingprojekt 2007–2009 finansieras med medel från anslaget.

Det tidigare anslaget för bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting ska enligt regeringens förslag upphöra fr.o.m. 2007.

Budgetförslag

Till anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning* föreslår regeringen att riksdagen ska anvisa ett ramanslag på 70 818,2 miljoner kronor.

I enlighet med vad som aviserades i budgetpropositionen för 2006 tillförs anslaget 1 000 miljoner kronor. Anslaget föreslås därutöver öka med 7 000 miljoner kronor, vilket motsvarar ramen för det tillfälliga sysselsättningsstöd som upphör efter 2006. Tillskotten fördelas med 70 % till kommunerna och 30 % till landstingen.

De tidigare aviserade överföringarna från anslaget av riktade medel till personalförstärkningar inom förskolan respektive kommunal vuxenutbildning tidigareläggs och genomförs redan 2007. Detta innebär att anslaget höjs med 2 000 miljoner kronor respektive 1 220 miljoner kronor, vilka överförs från de tidigare anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Som en besparing reducerar regeringen beloppet avseende stöd till utbildning av vuxna med 600 miljoner kronor i förhållande till ramen för det riktade bidraget. Vidare överförs till anslaget 1 000 miljoner kronor från det tidigare anslaget för stöd till personalförstärkningar i skola och fritidshem.

Utöver vad som tidigare aviserats föreslår regeringen att anslaget 2007 engångsvis tillförs 250 miljoner kronor avseende en förstärkning av vårdgarantin.

Till följd av de i den aktuella budgetpropositionen föreslagna förändringarna avseende beloppsgränsen för avdrag för kostnader för resor mellan bostaden och arbetet respektive avdrag för övriga utgifter ökar de kommunala skatteintäkterna. Regeringen föreslår att statsbidragen till kommuner och landsting reduceras i motsvarande grad. Anslaget föreslås därför minskas med sammanlagt 550 miljoner kronor. Vidare höjs anslaget nästa år med 506 miljoner kronor för att retroaktivt neutralisera skattebortfallet för kommunsektorn till följd av införandet 2006 av ett förhöjt regionalt grundavdrag inom stödområde A.

Enligt de fastställda införandereglererna i utjämningsystemet för LSS-kostnader kommer summan av bidragen för utjämningen att överstiga summan av avgifterna. Mellanskillnaden regleras med ett års eftersläpning genom en motsvarande minskning av anslaget för kommunalekonomisk utjämning. År 2005 översteg bidragen i LSS-utjämningen avgifterna med 233,4 miljoner kronor, vilket har reglerats genom en motsvarande engångsvis minskning av anslaget 2006. År 2007 ökar därför anslagsnivån med 233,4 miljoner kronor. År 2006 är den sammanlagda bidragen 106,6 miljoner kronor högre än de sammanlagda avgifterna. Därför minskas anslaget nästa år med motsvarande belopp.

Utöver nämnda regleringar och tillskott gör regeringen ett antal andra regleringar och överföringar till och från andra anslag. Dessa förändringar avser ett avslutat bidrag till finansieringen av det nya kommunikationssystemet för samhällssektorn, ett tillfälligt bidrag till kompensation för negativa effekter till följd av beräkningsuppdateringar inom LSS-utjämnings-

stemet samt ett utjämningsbelopp inom skatteutjämningsystemet mellan Sverige och Danmark. Anslaget regleras också för att kompensera kommunerna för de merkostnader som uppstår till följd av ökade ambitioner inom socialtjänstområdet, särskild utbildning för vuxna, samhällsinformation för invandrare samt ingripanden mot unga lagöverträdare. Därutöver påverkas anslaget av förändrade regler för livsmedelstillsyn samt regeringens förslag om avskaffat rekryteringsbidrag till vuxenstudier. Sammanlagt innebär dessa regleringar och överföringar att det generella statsbidraget höjs med 137 miljoner kronor.

Till anslaget 48:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* föreslår regeringen att riksdagen ska anvisa 2 023,15 miljoner kronor. Anslaget ökas under 2007 med 125 miljoner kronor motsvarande ett särskilt bidrag till vissa kommuner. Det särskilda bidraget utgör en tillfällig kompensation till de kommuner som får en negativ förändring överstigande 200 kr per invånare på grund av att de koncentrations- och personalindex som används i beräkningarna av bidrag och avgifter inom LSS-utjämningsystemet uppdateras inför 2007. Uppdateringen sker i enlighet med den tidigare regeringens beslut om en ändring av förordningen (2004:9) om utjämningsbidrag till och utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Den nya regeringen följer därmed LSS-utjämningskommitténs förslag med den ändringen att något ansökningsförfarande inte kommer att krävas för att erhålla bidraget. Ökningen av anslaget finansieras genom en motsvarande minskning av anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning*.

Till anslaget 48:3 *Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området* föreslår regeringen att riksdagen ska anvisa 8,05 miljoner kronor. Anslaget ökas med 4 miljoner kronor för att finansiera ett nationellt benchmarkingprojekt enligt en överenskommelse med Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet. Därutöver ökar anslaget med 0,3 miljoner kronor till följd av att Rådet för främjande av kommunala analyser anhallit om statligt bidrag till föreningens verksamhet för 2007 på 3 miljoner kronor. Bidraget betalas enligt ett avtal som förbinder å ena sidan staten och å andra sidan Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet att årligen stödja rådets verksamhet med högst 3 miljoner kronor vardera. För 2006 uppgick bidragsbeloppet i enlighet med avtalet till 2,7 miljoner kronor från vardera sidan. Ökningen av anslaget finansieras med medel från det avvecklade anslaget för bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting.

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i motion Fi244 att riksdagen i statsbudgeten anvisar andra ramar för 23 utgiftsområden, däribland utgiftsområde 25, än

regeringen.¹ Något förslag till anslagstilldelning inom utgiftsområdena presenteras inte i Socialdemokraternas motioner väckta med anledning av budgetpropositionen för 2007. Partiet anger dessutom sina förslag till reformer på de enskilda områdena i jämförelse med 2006 års ekonomiska vårproposition, samtidigt som effekterna av dessa reformer beräknas mot bakgrund av makroekonomiska förutsättningar som skiljer sig från regeringens. Detta innebär att någon jämförelse med regeringens förslag till anslag på de olika utgiftsområdena inte är möjlig att genomföra. Nedan beskrivs därför endast huvuddragen i Socialdemokraternas politik avseende anslagen till 2007 års statsbidrag till kommunsektorn.

Socialdemokraterna motsätter sig regeringens förslag att överföra de riktade statsbidragen till personalförstärkningar i förskolan och till komvux till generella statsbidrag. Partiet avvisar dessutom förslaget att minska stödet till vuxenutbildningen med 600 miljoner kronor. Samtidigt vill man höja statsbidragen till kommunerna för att antalet anställda inom äldreomsorgen ska kunna öka.

Regeringens förslag att avveckla det riktade anslaget till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting avvisas också av Socialdemokraterna. Motionärerna befarar att en sådan åtgärd kommer att begränsa statens möjlighet att i akuta situationer bistå kommuner och landsting. Därutöver erinrar man om att den socialdemokratiska regeringen inom ramen för anslaget för de särskilda insatserna hade för avsikt att bevilja Tierps kommun 5 miljoner kronor för rivning av fastigheten Hästhagen i Söderfors. Denna insats behöver enligt motionärerna genomföras, varför man formellt föreslår att regeringen beviljar ett motsvarande statsbidrag för ändamålet (yrkande 61).

Vänsterpartiet föreslår i *motion Fi258* att riksdagen anvisar 1 238,25 miljoner kronor mindre än regeringen under anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. Partiet anser att stödet till vuxenutbildningen ska flyttas tillbaka till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, vilket innebär att anslaget minskas med 1 220 miljoner kronor. Förslaget går i linje med tidigare riksdagsbeslut om riktade statsbidrag till vuxenutbildningen t.o.m. 2008 för att ge möjlighet att utreda frågan om den framtida utbildningen för vuxna. Vidare överför man 18,25 miljoner kronor från anslaget till utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för att förstärka Folkbildningsrådet. Motionärerna framhåller att anslaget för rådets verksamhet behöver ökas efter det att riksdagen våren 2006 beslutade om att folkhögskolor ska få rätt att utfärda behörighet för svenskundervisning för invandrare (sf1).

Vidare föreslår *Vänsterpartiet* att ett nytt anslag – 48:4 *Viktat statsbidrag för höjning av löner för kvinnor i offentlig sektor* – inrättas under utgiftsområde 25. Till anslaget anvisas 2 miljarder kronor som motsvarar partiets satsning 2007 på viktade statsbidrag för att ekonomiskt stimulera

¹ Socialdemokraternas förslag till ramar för utgiftsområden behandlas av finansutskottet i bet. 2006/07:FiU1.

offentliga arbetsgivare som aktivt arbetar för och har framgång i att systematiskt reducera osakliga löneskillnader mellan könen. Satsningen ska enligt motionärerna ge alla kommuner extra statsbidrag, men särskilt gynna de kommuner som har lyckats med att minska löneskillnaderna mellan kvinnor och män.

Miljöpartiet de gröna föreslår i *motion Fi272* (yrkande 2) att riksdagen anvisar 10 550 miljoner kronor mer än regeringen under anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. Denna stora ökning beror huvudsakligen på att partiets förslag om ett höjt grundavdrag medför ett bortfall av kommunernas inkomster. För att kompensera för detta tillför man kommunerna 10 000 miljoner kronor nästa år. Därutöver tillbakavisar man regeringens nedskärning av stödet för utbildning av vuxna på 600 miljoner kronor som påförs anslaget. Samtidigt avvisar motionärerna regeringens förslag att flytta 50 miljoner kronor för att trygga asylsökande barns rätt till utbildning från det under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar uppförda anslaget 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader*. Anslaget till kommunalekonomisk utjämning minskar därför med motsvarande belopp.

Regeringens och motionärernas förslag till anslag inom utgiftsområde 25 sammanfattas i nedanstående tabell:

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Regeringens förslag i tusental kronor, oppositionspartiernas förslag i förhållande till regeringen i miljoner kronor

Anslag		Regeringens förslag	(v)	(mp)
48:1	Kommunalekonomisk utjämning	70 818 203	-1 238	+10 550
48:2	Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	2 023 146		
48:3	Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området	8 050		
48:4	Viktat statsbidrag för höjning av löner för kvinnor i offentlig sektor		+2 000	
Summa		72 849 399	+762	+10 550

Anm. Socialdemokraternas förslag på utgiftsområde 25 ingår inte i tabellen eftersom partiet i sitt budgetalternativ inte presenterar några förslag till anslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar regeringens ståndpunkt att en god ekonomi i kommunsektorn är avgörande för välfärden. Det är enligt utskottet mycket positivt att sektorn efter en lång period av återkommande underskott som helhet nu har redovisat överskott två år i rad. En stark utveckling av skatteunderlaget och ökade statsbidrag väntas medföra att överskottet ytterligare stärks till drygt 19 miljarder kronor i slutet av detta år.² Även om överskotten

² Prognos enligt Ekonomirapporten från Sveriges Kommuner och Landsting, publicerad den 30 november 2006.

förväntas minska något under de kommande tre åren är bilden av den kommunala ekonomin fortfarande stark. Kommunsektorns ekonomiska resultat för perioden 2005–2008 väntas därmed klart överstiga tidigare nivåer.

Det är enligt utskottets mening angeläget att den positiva ekonomiska utvecklingen i kommunsektorn långsiktigt kan bibehållas och förstärkas. Förutom det interna arbetet i kommuner och landsting med att utforma, efterleva och följa upp mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning är det avgörande att rätt prioriteringar också styr statens agerande gentemot såväl enskilda kommunenheter som den kommunala sektorn i stort. Utskottet anser att den kommunala självstyrelsen måste värnas och utvecklas också i de ekonomiska sammanhangen. De uppgifter som kommunen har ansvar för ska i första hand beslutas och finansieras av kommunen och dess invånare. Kommunerna måste ges en bättre möjlighet att själva styra över sin ekonomi genom starkare skattebaser och mindre beroende av omfördelning av statliga medel. Sådana förändringar gagnar den kommunala demokratin och skapar samtidigt förutsättningar för effektiviseringar av de kommunala verksamheterna.

Utskottet välkomnar mot den bakgrunden regeringens tydliga prioritering av generella statsbidrag framför specialdestinerade bidrag. Med den prioriteringen kan kommunerna ges ett ekonomiskt handlingsutrymme för att forma och finansiera en hållbar välfärd utifrån lokala behov och förutsättningar. Samtidigt noterar utskottet att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna motsätter sig regeringens överföringar av vissa riktade satsningar till generella statsbidrag. Enligt utskottets mening låser en sådan politik kommunerna vid system som förhindrar nödvändig effektivisering och långsiktig planering. En fortsatt utbredd styrning av kommunala verksamheter via riktade statsbidrag leder till en ytterligare snedvridning av resursfördelningen i kommunerna. Utskottet ser detta som en fullständigt otänkbar utveckling för kommunsektorn, en utveckling som regeringens politik förebygger.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet avvisar vidare den av regeringen föreslagna minskningen av stödet för utbildning av vuxna. Utskottet har redan tidigare, i samband med behandlingen av riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (bet. 2006/07:FiU1), framhållit att det mot bakgrund av den goda konjunktur som Sverige upplever är rimligt att statsbidraget till den kommunala vuxenutbildningen trappas ned i snabbare takt än vad riksdagen tidigare beslutat.³ Utgångspunkten ska vara att det är personer med ett stort behov av utbildning och de som t.ex. behöver stärka sin ställning på arbetsmarknaden som ska få del av samhällets insatser.

Utskottet vill understryka att det är med regeringens politik som utanförskapet på arbetsmarknaden kan minskas, sysselsättningen kan höjas och grunden för en långsiktigt god och uthållig ekonomisk utveckling kan läggas. Genom att stimulera till arbete, företagande och tillväxt skapas en

³ Prop. 2005/06:1, bet. 2005/06:UbU1, rskr. 2005/06:103.

hållbar grund också för utvecklingen i kommunsektorn. De kommunala skattebaserna förstärks och utvecklas, vilket är en viktig förutsättning för att välfärdssektorn ska kunna möta de påfrestningar som kommande demografiska förändringar innebär. Oppositionspartierna motsätter sig dock regeringens sysselsättningsstimulerande politik och erbjuder alternativ som enligt utskottets uppfattning minskar möjligheterna att säkra den gemensamt finansierade välfärden. Utskottet anser att skatteförslagen och besparingarna ska utformas så att de stimulerar arbetsutbudet och bidrar till ökad sysselsättning, vilket leder till att det kommunala skatteunderlaget stärks. Utskottet har därför i betänkande 2006/07:FiU1 ställt sig bakom regeringens förslag på bl.a. skatteområdet. I konsekvens med detta godkänner utskottet också regeringens förslag till ekonomiska regleringar inom anslaget för kommunalekonomisk utjämning för att neutralisera effekterna av de förändringar som påverkar det kommunala skatteunderlaget och därmed de kommunala skatteintäkterna. I och med detta avvisar utskottet oppositionens förslag till regleringar inom utgiftsområde 25.

Samtidigt noterar utskottet att varken Vänsterpartiet eller Miljöpartiet kompenserar kommunerna för de effekter som vissa av partiernas förslag har på den kommunala ekonomin. Vänsterpartiets ställningstagande mot regeringens höjningar av ej avdragsgilla belopp för resor respektive övriga utgifter, mot avskaffat regionalt förhöjt grundavdrag samt för bibehållet rekryteringsbidrag m.m. medför att kommunernas ekonomi försvagas nästa år med sammanlagt 648 miljoner kronor. Någon motsvarande kompensation för bortfallet i de kommunala intäkterna går dock inte att finna bland partiets förslag. Miljöpartiet tillgodoräknar förvisso kommunerna 10 miljarder kronor för att kompensera för ett bortfall av kommunala skatteinkomster till följd av partiets förslag om höjt grundavdrag. Partiets ställningstagande mot regeringens förslag att avskaffa regionalt förhöjt grundavdrag innebär samtidigt att kommunernas skattebas nästa år försvagas med 253 miljoner kronor. Miljöpartiet reglerar dock inte detta bortfall av kommunala intäkter med en motsvarande ökning av statsbidragen till kommunerna.

Av Socialdemokraternas partimotion framgår däremot inte vilka regleringar gentemot kommunsektorn som partiet vill genomföra. Socialdemokraterna presenterar nämligen inget alternativ till regeringens förslag till anslagstilldelning inom utgiftsområde 25, vilket gör det omöjligt för riksdagen att genomföra en ingående analys av partiets politik avseende anslagen till 2007 års statsbidrag till kommuner och landsting. Detta är enligt utskottet en allvarlig brist. Det är också enligt utskottets mening uppseendeväckande att ett parti som så ofta uttalat särskild omsorg om effekterna av statliga beslut på kommunal ekonomi nu lämnar en så ofullständig redovisning av sin egen politik gentemot kommunsektorn.

I detta sammanhang vill utskottet särskilt poängtera att en bristfällig kompensation för effekterna av statliga beslut som påverkar de kommunala skattebaserna försämrar stabiliteten i finansieringsbasen för kommunernas verksamheter. Kommunsektorns beroende av omfördelning av statliga

medel riskerar därmed att öka. För att undvika detta kan kommunerna tvingas att höja sina skattesatser. Det är dock enligt utskottets mening inte en långsiktig lösning att öka resurserna till kommunala verksamheter genom att höja skattesatserna. Skattehöjningar leder på sikt till så stora skattekilrar att arbetsutbud, investeringar – och därmed tillväxten – minskar. En politik som leder till en sådan utveckling är för utskottet oacceptabel.

Utskottet anser vidare att finansieringen av välfärdstjänster underlättas av reformer som syftar till att främja arbetsutbud och sysselsättning samt öka produktiviteten i offentlig sektor. En förbättrad produktivitet inom den offentligt finansierade verksamheten bidrar till att de befintliga resurserna kan räckta till fler och bättre tjänster. Det är därför angeläget att genomföra åtgärder som syftar till att de offentliga resurserna används mer effektivt än i dag. Regeringens reformpolitik på arbetsmarknadsområdet samt inom vården, skolan och omsorgen har just denna inriktning.

Utskottet ser satsningar på att öka mångfalden av producenter av välfärdstjänster som särskilt viktiga. En ökad konkurrens stärker drivkrafterna för ökad effektivitet och ökad kvalitet i tjänsterna. En mångfald av aktörer inom de kommunala verksamheterna ökar också möjligheterna att dels säkra tillgången till kvalificerad personal, dels attrahera nya medarbetare. Regeringens satsning på att stimulera en ökad mångfald av utförare inom den offentligt finansierade äldreomsorgen är exempel på en åtgärd som bl.a. förväntas göra det mer attraktivt att arbeta inom välfärdssektorn. Utskottet är övertygat om att denna satsning kommer att leda till en mer varaktig och positiv utveckling av både kvalitet och effektivitet i äldreomsorgen än den ökning av statsbidragen till kommunerna som avsätts i Socialdemokraternas budgetalternativ för att antalet anställda i äldreomsorgen ska kunna ökas.

En ökad konkurrens ökar dessutom individens valfrihet. Genom en ökad valfrihet inom välfärdssektorn kan individen aktivt välja det alternativ man föredrar och samtidigt välja bort alternativ man inte önskar. Fler alternativ inom de kommunala verksamheterna gör det också möjligt för kvinnor att byta arbetsplats och att starta eget i kvinnodominerade branscher. Med mer än en arbetsgivare ökar också möjligheterna att påverka arbetstid, arbetsvillkor och lön. Endast med ett ökat utrymme för enskilda initiativ och eget företagande inom välfärdsområdet kan de kvinnodominerade yrkena uppvärderas. Det är genom konkurrens mellan arbetsgivarna som lönenivåerna kan höjas. Den av Vänsterpartiet förespråkade satsningen på kvinnolöner via ett statligt anslag till kommunerna saknar den öppenhet för mångfald som enligt utskottet krävs för att bryta den stelbenta struktur i den offentliga sektorn som håller lönerna nere. Utan förändringar i arbetsorganisation och de tankemönster som alltför ofta styr utformningen och utförandet av välfärdstjänsterna fastnar de kvinnodominerade yrkena i de mönster som skapar den strukturella diskrimineringen och segregationen på arbetsmarknaden. Utskottet kan inte stödja förslag som riskerar att leda till en sådan utveckling.

Utskottet ser med tillfredsställelse på att regeringen i den aktuella budgetpropositionen presenterar flera förslag till åtgärder som förbättrar kommunernas och landstingens ekonomiska situation. Med dessa åtgärder ges kommunerna bättre möjligheter att självständigt möta olika utmaningar och hantera oväntade situationer. Anslaget för bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting kan således avvecklas då behovet av sådana insatser med regeringens politik väsentligt minskar. Samtidigt avvisar utskottet Socialdemokraternas förslag att behålla anslaget och inom dess ram bevilja Tierps kommun ett bidrag för rivning av en herrelös fastighet i Söderfors. Det är enligt utskottets mening principiellt viktigt att olika typer av statligt stöd till kommuner och landsting beslutas först efter en grundlig analys av stödets effekter och prövning av dess ändamålsenlighet. Enligt vad utskottet erfarit har regeringen redan initierat en inventering av samtliga herrelösa fastigheter i Sverige i syfte att bedöma problemets omfattning. Först när inventeringen är avslutad kan regeringen ta principiell ställning i fråga om finansiellt stöd vid hantering av liknande fastigheter. Utskottet förutsätter att regeringen, i fall ett sådant stöd bedöms vara befogat, återkommer till riksdagen med ett förslag på området.

Därutöver erinrar utskottet om att regeringen avser att låta se över huruvida regelverk och finansiering av svenskundervisningen för invandrare (sfi) behöver förändras. Förändringarna inom sfi behövs för att öka samarbete mellan universitet, högskolor, kommuner och andra i syfte att införa både individanpassning och olika utbildningsnivåer. Mot bakgrund av den planerade översynen av sfi-systemet anser utskottet att någon överföring av medel från kommunerna till Folkbildningsrådet i enlighet med Vänsterpartiets förslag för närvarande inte är påkallad.

Sammanfattningsvis vill utskottet understryka att de förslag till anslags-tilldelning på utgiftsområde 25 som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna presenterar i sina motioner måste ses i ljuset av den politik gentemot kommunsektorn som dessa tre partier förespråkar. Det är samma politik som den tidigare socialdemokratiska regeringen och de två samarbetspartierna förde under de senaste åtta åren. Det är en politik som har lett till att kommunerna i allt högre grad drabbats av nya uppgifter och pålagor från statens sida, samtidigt som finansieringsprincipen har urholkats genom fortsatt övervältring av kostnader från staten till den kommunala sektorn. Med denna politik har generella statsbidrag i tilltagande utsträckning ersatts med öronmärkta pengar. Olika stopplagar har samtidigt införts i syfte att kringskära landstings och kommuners möjligheter att förfoga över sina sjukhus och bostadsföretag. Denna politik har i flera fall åsidosatt och trängt undan det kommunala självstyret. Och det är denna politik som de tre partierna avser att fortsätta driva – i direkt motsats till grundprinciperna för god ekonomisk hushållning och styrning i kommunsektorn. Utskottet avvisar därför de förslag som förts fram av oppositionspartierna.

Med hänvisning till det ovan anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till anslag inom utgiftsområde 25. Motionerna Fi244 (s) yrkande 61, Fi258 (v) och Fi272 (mp) yrkande 2 avstyrks därmed.

Kommunalekonomisk utjämning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionärernas förslag om förändringar i systemet för kommunalekonomisk uppföljning huvudsakligen med hänvisning till det pågående utredningsarbetet inom 2005 års uppföljning av utjämningsystemet och Ansvarskommittén.

Jämför reservation 2 (s, v, mp).

Motionen

I *motion Fi226* framhåller Karl Sigfrid m.fl. (m) att systemet för kommunalekonomisk utjämning behöver förändras eftersom det finns stora brister både i inkomstutjämningsystemet och i kostnadsutjämningsystemet. Enligt motionärerna är rätten att bestämma skattesatsen en självklar del av det kommunala självstyret. Därför bör staten inte använda skatteutjämnningen som ett hinder mot en kommunal lågskattepolitik. Motionärerna anser att hela Sverige i ett längre perspektiv förlorar på en skatteutjämning som avskräcker lokala politiker från att vidta tillväxtfrämjande åtgärder. Utjämnningen måste följaktligen balanseras mot incitamenten för tillväxt. I syfte att gynna tillväxten och stärka det kommunala självstyret bör kompensationsgraden sänkas, både för dem som får inkomstutjämningsbidrag och för dem som betalar inkomstutjämningsavgift. Det innebär att varje kommun och landsting får ta större ansvar för den lokala och regionala ekonomiska utvecklingen. Samtidigt bör kostnadsutjämnningen enligt motionärernas mening baseras på verkliga lokala och regionala prisnivåer – inte på fiktiva standardnivåer. Man anser således att fler faktorer, som exempelvis det regionala löneläget och de lokala hyreskostnaderna, bör beaktas i utjämningsystemet i enlighet med de förslag som förs fram i ett delbetänkande av utredningen 2005 års uppföljning av utjämningsystemet (SOU 2006:84). Vidare påpekar motionärerna att systemets transparens har försämrats sedan det generella statsbidraget och inkomstutjämnningen slogs samman 2005. En ny utredning bör därför ta upp frågan om transparensen i det kommunala utjämningsystemet.

Finansutskottets ställningstagande

I enlighet med de borgerliga partiernas ståndpunkt i Allians för Sverige anser finansutskottet att det kommunala utjämningsystemet måste reformeras. Ett steg i rätt riktning togs i och med att det nya systemet för

kommunal utjämning infördes 2005, då statens finansiering ökade. Det finns dock fortfarande brister som framför allt ligger i de negativa marginaleffekterna inom inkomstutjämningsystemet och komplexiteten inom kostnadsutjämnningen.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att systemet för kommunalekonomisk utjämning ska både stimulera ekonomisk tillväxt och ge incitament för ökad skattekraft. Utjämningsystemet ska samtidigt värna kommunernas rätt att bestämma skattesatsen och ge varje kommun och landsting förutsättningar för att kunna ta större ansvar för den lokala och regionala utvecklingen. Endast med ett sådant utjämningsystem som utgångspunkt kan kommunsektorn möta de långsiktiga utmaningarna inom vården, skolan och omsorgen.

Utskottet anser, i likhet med motionärerna, att systemet för kommunalekonomisk utjämning måste ta hänsyn till verkliga inkomst- och kostnadsförhållanden i olika delar av landet. Utjämnningen bör baseras på tydligt mätbara strukturella kostnadsskillnader och inte utgå från fiktiva standardnivåer. Den ska också beakta fler faktorer som kan återspegla den verkliga kostnadsstrukturen i kommuner och landsting.

Utskottet konstaterar att det nu föreligger ett delbetänkande från utredningen 2005 års uppföljning av utjämningsystemet där det föreslås att systemet ska kompletteras med utjämning för strukturellt betingade löne-kostnadsskillnader. Utredningen föreslår också förändringar i beräkningen av utjämnningen för byggkostnader.⁴ Enligt information som utskottet inhämtat från Regeringskansliet har utredningens förslag nyligen remitterats till alla kommuner, landsting, kommunförbund m.m. samt vissa statliga myndigheter. Remisstiden går ut den 5 februari 2007. Först efter remisstidens slut kan Regeringskansliet påbörja beredningen av regeringens förslag till ändringar i systemet för kommunalekonomisk utjämning.

Bristerna i den kommunala utjämnningen ligger enligt utskottet framför allt i de negativa marginaleffekterna inom inkomstutjämningsystemet och komplexiteten inom kostnadsutjämnningen. Utskottet kan konstatera att det nuvarande utjämningsystemet är alltför omfattande och oöverblickbart. Frågan om en genomgripande reform av omfattningen, strukturen och transparensen i det kommunalekonomiska utjämningsystemet ingår emellertid inte bland de frågeställningar som omfattas av uppdraget för utredningen 2005 års uppföljning av utjämningsystemet. Utskottet är dock medvetet om att några stora förändringar i nuvarande utjämningsystem inte är realistiska att genomföra utan en omfattande beredning. Det pågående utredningsarbetet inom 2005 års uppföljning av utjämningsystemet bör därtill slutföras. Även resultaten av Ansvarskommitténs översyn av samhällsorganisationen samt principerna för relationen mellan staten och den kommunala sektorn bör i detta sammanhang avvaktas.⁵ Med hänsyn till detta samt

⁴ Deluppföljning av den kommunalekonomiska utjämnningen – med förslag till organisation samt löne- och byggkostnadsutjämning, delbetänkande av utredningen 2005 års uppföljning av utjämningsystemet (SOU 2006:84).

⁵ Dir. 2003:10 samt 2004:93.

mot bakgrund av den korta tid som har gått sedan den nya borgerliga regeringen tillträdde finns det enligt utskottets mening inget behov för riksdagen att i detta avseende göra något särskilt uttalande till regeringen.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker finansutskottet motion Fi226 (m).

Insatser för personer med funktionshinder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionärernas förslag angående utformningen av systemet för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade med hänvisning till det pågående utredningsarbetet inom Assistanskommittén och LSS-utjämningskommittén.

Motionen

I motion Fi250 uppmärksammar Lennart Axelsson m.fl. (s) behovet av rimliga förutsättningar för långsiktig planering av kommunernas insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Motionärerna är medvetna om det pågående arbetet inom Assistanskommittén, men vill trots det ytterligare uppmärksamma de problem som många kommunföreträdare upplever när det handlar om dessa frågor. Det är enligt motionärerna nödvändigt med ett ännu tydligare gemensamt samhälleligt ansvar för finansieringen av LSS-insatser än i dag. De stora kostnader som enskilda ärenden i många fall för med sig innebär stora ekonomiska påfrestningar för framför allt små kommuner. Risken är att enskilda funktionshindrade utpekade av medierna som ansvariga när hårt ansträngda kommunala budgetar överskrids. Därför understryker motionärerna behovet att utforma systemet för insatser enligt LSS så att det garanterar kommunerna rimliga planeringsförutsättningar för sin verksamhet.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet vill inledningsvis framhålla att lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) reglerar samhällets skyldigheter att ge olika former av stöd till psykiskt och fysiskt funktionshindrade. Denna lagstiftning är helt avgörande för många funktionshindrade personers möjligheter till självständighet, livskvalitet och inflytande i samhället. Utskottet kan dock konstatera att alltsedan lagen trädde i kraft 1994 har många invändningar framförts gällande lagens utformning och tillämpning. Brister i LSS har påtalats av både brukare och huvudmän. Erfarenheterna har visat på otidigheter i definitioner av såväl personkretsen som vissa insatser. Därutöver finns andra tydliga brister i regelverket som behöver åtgärdas.

Det är mot bakgrund av dessa invändningar och brister som en bred översyn av den personliga assistansen enligt LSS inom ramen för en parlamentarisk utredning initierades 2004. Utredningen under namnet Assistsanskommittén arbetar med ett brett spektrum av frågeställningar inom dagens reglering av det behovsanpassade stödet enligt LSS. Dessa frågeställningar gäller stödets organisation, finansiering, innehåll, utformning och tillsyn. Utredningen omfattar därmed också de frågeställningar som uppmärksammas av motionärerna. I kommitténs uppdrag ingår exempelvis att kartlägga och analysera konsekvenserna av det gemensamma finansieringsansvar som staten och kommunerna har för den personliga assistansen. Kommittén ska även analysera orsakerna till kostnadsutvecklingen samt lämna förslag till åtgärder som dämpar och stabiliserar den och som förbättrar kostnadskontrollen. Därutöver ska man kartlägga och analysera på vilket sätt den enskildes integritet påverkas av den personliga assistansen. I denna del av sitt uppdrag ska kommittén uppmärksamma kontinuiteten i stödet som en väsentlig förutsättning för att värna den personliga integriteten.

Den analys och utvärdering av lagstiftningens effekter som genomförs av Assistsanskommittén är enligt utskottets mening av stor vikt. Utskottet förutsätter att kommittén i sitt arbete med översynen av LSS-systemet har som utgångspunkt att själva rättighetslagstiftningen som sådan inte ifrågasätts. Hanteringen av LSS ska i stället bli acceptabel för de berörda personerna ur ett kvalitets-, valfrihets- och integritetsperspektiv.

Utskottet noterar vidare att det sedan början av 2006 också pågår arbete inom LSS-utjämningskommittén. Denna kommitté ska följa upp och se över det nationella kostnadsutjämningsystemet för verksamhet enligt LSS. I kommitténs uppdrag ingår bl.a. att bedöma om alla kommuner har fått likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet enligt LSS trots stora skillnader mellan kommunerna i kostnader för LSS-verksamhet samt andelen personer med beslut om insatser enligt LSS. I översynen ska man också titta närmare på hur LSS-utjämningsen kan förbättras så att den ger kommunerna bättre planeringsförutsättningar och en större säkerhet.

I juni 2006 lämnade LSS-utjämningskommittén i ett delbetänkande förslag till uppdateringar av personalkostnads- och koncentrationsindex i kostnadsutjämningsen för kommunernas LSS-verksamhet. Uppdateringen ska leda till en bättre överensstämmelse av de kostnader som kommunerna har för LSS och det utfall som utjämningsen ger. Kommittén bedömde vidare att de kommuner som får en försämring på grund av indexuppdateringen bör få ett särskilt statsbidrag för 2007.⁶

Utskottet anser att det ekonomiska utfallet av utjämningsystemet styrker behovet av en översyn av finansieringssystemet i LSS-utjämningsen. Därför ser utskottet positivt på att regeringens budgetförslag omfattar förändringar på anslaget 48:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* i

⁶ LSS-utjämningskommitténs delbetänkande Uppföljning av kostnadsutjämningsen för kommunernas LSS-verksamhet (SOU 2006:69).

enlighet med vad LSS-utjämningskommittén förordar.⁷ I den föregående delen av betänkandet har utskottet också ställt sig bakom förslaget i budgetpropositionen. Samtidigt vill utskottet understryka vikten av att alla kommuner får likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet enligt LSS så att individens behov av stöd och service ska kunna tillgodoses på rätt sätt.

Mot bakgrund av det ovan anförda finner finansutskottet att motionärernas förslag får anses vara delvis tillgodosett. Utskottet bedömer vidare att det med hänsyn till det pågående utredningsarbetet inte finns anledning för riksdagen att göra något särskilt uttalande angående översynen av LSS-systemet. Därmed avstyrks motion Fi250 (s).

⁷ Prop. 2006/07:1 volym 2 utg.omr. 25 avsnitt 2.9.2. s. 21.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Anslagen för 2007 inom utgiftsområde 25, punkt 1 (s)

av Pär Nuder (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s) och Tommy Ternemar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen anvisar anslagen för 2007 under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt utskottets förslag i bilaga 2 och godkänner att det under utgiftsområdet uppförda anslaget 48:1 Kommunalekonomisk utjämning under 2007 även används för utbetalning av ett bidrag till rivning av fastigheten Hästhagen i Tierps kommun. Därmed bifaller riksdagen motion

2006/07:Fi244 av Göran Persson i Stjärnhov m.fl. (s) yrkande 61, bifaller delvis proposition 2006/07:1 utgiftsområde 25 punkt 1 och avslår motionerna

2006/07:Fi258 av Lars Ohly m.fl. (v) och

2006/07:Fi272 av Mikaela Valtersson m.fl. (mp) yrkande 2.

Ställningstagande

Den socialdemokratiska regeringen hade för avsikt att bevilja Tierps kommun 5 miljoner kronor för rivning av fastigheten Hästhagen i Söderfors. Dessa medel skulle reserveras i statsbudgeten inom ramen för anslaget till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting.

Vi kan nu konstatera att regeringen i sitt budgetförslag inte avsätter några resurser för att bistå Tierps kommun i rivningen av den herrelösa fastigheten. Dessutom avskaffar regeringen det riktade anslaget till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting.

Vi socialdemokrater har inte lämnat någon motion med alternativ till propositionens förslag till anslagstilldelning för 2007 inom utgiftsområde 25. Vi avser därför inte att lämna något alternativt förslag beträffande anslagen under utskottsberedningen. Emellertid anser vi att det är särskilt angeläget att ett bidrag till rivning av fastigheten Hästhagen i Tierps kommun utbetalas från nästa års statsbudget. Därför förordar vi att 5 miljoner kronor avsätts för detta ändamål inom ramen för anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. Därmed tillstyrker vi motion Fi244 (s) yrkande 61.

2. Kommunalekonomisk utjämning, punkt 2 – motiveringen (s, v, mp)

av Pär Nuder (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s) och Peter Eriksson (mp).

Ställningstagande

Vi anser att motionärernas förslag till ändringar i det kommunala utjämningsystemet banar fel väg för den kommunalekonomiska utjämningen. Minskad skatteutjämning och lägre kompensationsgrad står i direkt motsats till den solidaritetsprincip som utjämningsystemet bygger på. Utan solidaritet i omfördelningen av resurser mellan kommunerna kan hela Sverige inte leva på samma villkor.

Huvudsyftet med den kommunala utjämningen ska enligt vår mening även fortsättningsvis vara att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner respektive landsting i enlighet med riktlinjerna för det utjämningsystem som infördes 2005. Med en långtgående utjämning av skillnader i beskattningsbara inkomster och i strukturellt betingade kostnadsskillnader fördelas landets tillväxt på ett rättvist och solidariskt sätt så att alla invånare i Sverige kan få en bra skola, vård och omsorg. Utjämningen mellan kommunerna medverkar därmed till uppbyggnaden av välfärden i Sverige och bidrar till att motverka segregering mellan kommunerna.

Enligt vår uppfattning är inkomstutjämningen den kanske viktigaste enskilda faktor inom ramen för dagens utjämningsystem som skapar likvärdiga ekonomiska förutsättningar mellan kommunerna. Genom en långtgående utjämning garanteras alla kommuner och landsting lika stora beskattningsbara inkomster per invånare oavsett storleken på det egna skatteunderlaget. Genom inkomstutjämningen får också alla kommuner och landsting del av den samlade ekonomiska tillväxten i landet. En välfungerande inkomstutjämning, där samtliga kommuner och landsting solidariskt medverkar, ger därmed ett viktigt positivt bidrag till att vitalisera den kommunala självstyrelsen. I och med detta verkar inkomstutjämningen för ekonomisk effektivitet och tillväxt.

Vi ser det också som särskilt viktigt att kostnadsutjämningsystemet så långt som möjligt kompenserar för strukturella skillnader och utjämnar välfärdsskillnader mellan kommunerna. Kommuner och landsting ska även i fortsättningen kompenseras bl.a. för den regionala, demografiska och geografiska strukturen och därtill hörande kostnader. Därmed är en långtgående kommunal utjämning av utomordentlig vikt, såväl för att trygga välfärden som för att skapa förutsättningar för tillväxt i alla delar av landet.

I detta sammanhang vill vi understryka att sammansättningen av kostnadsutjämningsystemet är ett resultat av ett flerårigt utredningsarbete utifrån bl.a. demokratiska, planeringsmässiga och praktiska aspekter samt från rättvisesynpunkt. Dessa faktorer har varit avgörande för valet av ett antal verksamhetsspecifika modeller som på bästa sätt kan beskriva den

strukturella kostnadsutvecklingen inom respektive område. Möjligheten att förenkla kostnadsutjämningsystemet måste således vägas mot utjämnings-systemets förmåga att åstadkomma likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och landsting. Vi kan konstatera att en särskild utredare sedan mars 2005 arbetar med att bl.a. följa upp förändringar i inkomstutjämnningen och hur verksamheter och kostnader utvecklas i kommunerna. Även förändringarna i samhällsutvecklingen följs upp av utredaren i de delar som har betydelse för utjämningsystemet. Vi förutsätter att regeringen tar hänsyn till alla dessa aspekter vid beredningen inom ramen för 2005 års uppföljning av utjämningsystemet.

Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår vi att riksdagen avslår förslaget i motion Fi226 (m).

Särskilda yttranden

1. Anslagen för 2007 inom utgiftsområde 25, punkt 1 (s)

Pär Nuder (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s) och Tommy Ternemar (s) anför:

En majoritet av finansutskottets ledamöter, representerande Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna, beslutade den 23 november 2006 i betänkande 2006/07:FiU1 om ett förslag till riksdagsbeslut angående ramar för statsbudgetens utgiftsområden samt en beräkning av statens inkomster. Ett förslag till tak för statens utgifter inklusive pensionssystemet fastställdes också för 2007 och 2008.

Riksdagsmajoriteten kommer den 6 december 2006 att fatta rambeslut om en helt annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Socialdemokraterna presenterat i motion 2006/07:Fi244. För 2007 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 25 inte får överstiga 72 849,4 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling. Socialdemokraternas förslag på utgiftsområdet understiger denna nivå med 1 599 miljoner kronor och kan således tas upp till formell behandling. Vi lägger dock fram i en särskild reservation endast ett formellt motförslag till utskottets ställningstagande angående ett bidrag till rivning av en fastighet i Tierps kommun. För övrigt bör vårt budgetalternativ ses som ett sammanhållet paket där olika delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat.

Socialdemokraterna förordar en annan inriktning av politiken avseende den kommunala sektorn och den kommunala ekonomin. Vi vill bl.a. öka statsbidragen till kommunsektorn i enlighet med de förslag som lagts i tidigare budgetpropositioner och de förslag som vi lägger fram i vår aktuella budgetmotion. Vi anser dessutom att överskotten i kommunsektorn ska användas till att stärka välfärden och inte till stora skattesänkningar. De ökande resurserna ska bidra till att antalet anställda i vård, omsorg och annan kommunal verksamhet ökar och deras kompetens utvecklas. Samtidigt ska insatserna i hälso- och sjukvården förstärkas och fler satsningar inom äldreomsorgen, barn- och ungdomsvården samt tandvården genomföras.

Vi anser att resurserna inom utgiftsområde 25 nästa år bör fördelas på ett annorlunda sätt än vad som framgår av den ram för utgiftsområdet som riksdagen kommer att besluta om. Vi motsätter oss därmed regeringens överföringar av de riktade statsbidragen till personalförstärkningar i förskolan och till komvux till generella statsbidrag. Vi avvisar också minskningen av stödet till vuxenutbildningen med 600 miljoner kronor. Samtidigt vill vi satsa 500 miljoner kronor till personalförstärkningen i äldreomsorgen eftersom denna verksamhet redan i dag står inför stora utmaningar. Vi anser dessutom att anslaget till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting även i fortsättningen bör ingå bland anslagen inom

utgiftsområde 25. Statsbudgeten måste enligt vår mening omfatta en reserv för tillfälliga bidrag till enskilda kommuner och landsting så att dessa ska kunna klara svåra ekonomiska påfrestningar till följd av oförutsedda krissituationer.

Med en socialdemokratisk politik får kommunsektorn större resurser eftersom de socialdemokratiska satsningarna på kommunerna genom de generella och de riktade statsbidragen är större än regeringens insatser för 2007–2009. Om den socialdemokratiska politiken fullföljs kan det ekonomiska resultatet i kommunsektorn förbättras ytterligare och välfärden säkras. Samtidigt avvisar vi bestämt regeringens politik där man skapar utrymme för sänkta skatter på inkomster, förmögenheter och fastigheter genom att villkoren för sjuka, arbetslösa och förtidspensionerade kraftigt försämras. De av regeringen förordade sänkningarna av ersättningsnivåerna i sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen leder dessutom till att det kommunala skatteunderlaget redan nästa år försämras med 1,9 miljarder kronor. Sveriges Kommuner och Landsting räknar därutöver med att kommunernas kostnader för försörjningsstöd kommer att öka med ca 500 miljoner kronor till följd av de sänkta ersättningsnivåerna och de nya reglerna för att få a-kassa. Regeringen ersätter dock inte kommunerna för bortfallet av skatteintäkterna eller de ökade kostnaderna för socialbidrag, vilket strider mot principerna om kompensation för effekter av statliga beslut som påverkar de kommunala finanserna. Med regeringens politik krymper således kommunernas ekonomiska utrymme. Vi anser att det är anmärkningsvärt att finansutskottet ställer sig bakom regeringens förslag som leder till försämrad ekonomi i kommunsektorn.

2. Anslagen för 2007 inom utgiftsområde 25, punkt 1 (v)

Ulla Andersson (v) anför:

En majoritet av finansutskottets ledamöter, representerande Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna, beslutade den 23 november 2006 i betänkande 2006/07:FiU1 om ett förslag till riksdagsbeslut angående ramar för statsbudgetens utgiftsområden samt en beräkning av statens inkomster. Ett förslag till tak för statens utgifter inklusive pensionssystemet fastställdes också för 2007 och 2008.

Vänsterpartiet presenterar i sin budgetmotion 2006/07:Fi245 en helt annan inriktning för den ekonomiska politiken än vad utskottsmajoriteten fattat övergripande beslut om. Vårt budgetalternativ avvisar regeringens politik som bygger på skattesänkningar ämnade att gynna de gynnade, på folkflertalets bekostnad. Vi avvisar således de kraftiga försämringar som regeringen föreslår, särskilt på arbetsmarknadspolitikens område, med sikte inställt på att försvaga den fackliga organiseringen och därmed löntagarnas ställning. Vänsterpartiet ifrågasätter den politik som präglas av en marknadsliberal grundsyn, som skapar arbetslöshet och leder till en socialt destruktiv överföring av resurser till de rikaste. I stället förordas en demokratisering av den ekonomiska politiken där arbetslöshetsbekämpning görs

till den ekonomiska politikens allt överskuggande mål. Vänsterpartiet presenterar en omfattande reformbudget för jobb, rättvisa, miljöomställning och jämställdhet.

Vänsterpartiets politik för full sysselsättning påverkar olika delar av statsbudgeten. Ett omfattande jobbpaket presenteras, liksom ett flertal stora reformer för ökad välfärd och rättvisa, så att de resurser som finns i statskassan ska komma till nytta i produktiva insatser.

Vänsterpartiets politik bygger på en övertygelse om att den offentliga sektorns innehåll, kvalitet och utveckling är en fundamental faktor för ett modernt välfärdssamhälle. Den offentliga sektorn står enligt vår mening för en effektiv och rationell lösning av samhällsbehov. För att tillgodose de stora långsiktiga behoven inom välfärden krävs full sysselsättning. Därför riktas den största delen av vår satsning på fler jobb till kommunsektorn. Satsningen, som beräknas till 13 miljarder kronor 2007, 30 miljarder kronor 2008 och 52 miljarder kronor 2009, är avgörande för att tillgodose eftersatta behov och höja kvaliteten i de kommunala verksamheterna. Den kan enligt vår mening säkra en god långsiktig samhällsutveckling. Vår jobbsatsning ger dessutom en betydande samhällsekonomisk vinst som i realiteten inte begränsar sig till minskade kostnader för utbetalning av arbetslöshetsersättning. Satsningen innebär också att andra kostnader för arbetslösheten, som förlorad kompetens, förhöjd sjukdomsrisk, socialt utanförskap och andra faktorer, minskar betydligt.

Genom den av Vänsterpartiet förespråkade höjningen av statsbidragen med 2,5 miljarder kronor under 2008 och 2009 kan kommunsektorns långsiktiga planeringsförutsättningar samtidigt förstärkas. Vi vill också förbättra anställningsvillkoren för anställda i kommuner och landsting genom att värna om kontinuiteten i arbetet samt uppvärdera det offentliga arbetet. Det ska ske dels genom utveckling och demokratisering av arbetsorganisationen, dels genom att lönerna höjs. Vänsterpartiet anvisar 10 miljarder kronor under hela mandatperioden för att uppnå en höjning av kvinnors löner i den kommunala sektorn.

Utskottet lovordar i betänkandet privatisering och konkurrensutsättning av välfärden och menar att detta skulle öka effektiviteten och kvaliteten i tjänsterna. Argumentationen är anmärkningsvärd. De offentliga verksamheterna i Sverige är, sedda ur de flesta synvinklar, mycket effektiva. Naturligtvis finns det gott om såväl organisatoriska som resursmässiga problem som kan och måste adresseras. Men t.ex. visar en jämförelse mellan svensk sjukvård och sjukvården i USA tydligt vad det finns för kontraster. I USA är den privatiserade sjukvården dyrare, men uppnår betydligt sämre folkhälsoresultat. Vad utskottsmajoriteten eftersträvar med den förordade politiken är en nedbantad offentlig service till förmån för privata alternativ där resurserna kommer att fördelas efter plånboksstyrka snarare än behov. Det är inte samhällsekonomiskt mer effektivt, men väl ett effektivt sätt att vidga samhällsklyftorna.

Än mer anmärkningsvärd är argumentationen kring könsaspekterna av regeringens politik och motiveringen i detta avseende till att förslagen från Vänsterpartiet avslås. Utskottet menar att privatiseringar ska leda till förbättrade arbetsvillkor för kvinnor. Erfarenheterna från exempelvis privatiserad äldreomsorg visar snarare på en verklighet med försämrad service och prispress på bekostnad av de anställdas trygghet och villkor på arbetet. Utskottet verkar tro att arbetsgivarna ska konkurrera med varandra om arbetskraften och därmed driva upp lönerna. I själva verket är det ju så att aktörerna tävlar om anbud och därmed söker pressa sina kostnader. Utrymmet för att göra det genom allmän effektivisering är litet, och det blir i stället kvaliteten och personalen som får betala ett pris. Att könsstrukturerna skulle brytas upp genom avknoppning är inte heller realistiskt. Tvärtom visar erfarenheter från Stockholm att exempelvis andelen kvinnliga chefer är väsentligt högre inom landstinget jämfört med i de avknoppade verksamheterna.

Utskottet förefaller i sitt avvisande av Vänsterpartiets förslag till viktade satsningar på löner inom kvinnodominerade sektorer tro att löneskillnaderna mellan män och kvinnor är mindre i privat sektor. Det är precis tvärtom. Då lönerna inom såväl privat som offentlig sektor sätts i avtal mellan parterna, vill vi att de offentliga arbetsgivarna i den kommunala sektorn ska stimuleras till att ta sin del av ansvaret. Utskottsmajoriteten ser uppenbarligen inte ens problemet.

Utskottsmajoriteten påpekar i betänkandet att några av effekterna på den kommunala ekonomin, som kan bli följderna av att vi avvisar skatteförslag i propositionen, inte kompenseras inom utgiftsområdet. Budgeten är på många sätt svåröverskådlig, och det är i slutändan inte särskilt konstigt om bieffekterna av förslag som inte redovisas tydligt inte alltid uppmärksammas. Just i det aktuella utgiftsområdet kan man dock säga att företrädare för regeringens politik har en svår position att argumentera utifrån. Förslagen i budgetpropositionen kommer att övervältra stora kostnader på kommunerna. Många människor kommer att tvingas till försörjningsstöd, och de indirekta kostnaderna för ökat utanförskap till följd av politiken kommer också i första hand att drabba kommunerna, dessutom just de kommuner som har det svårast, inte höginkomstkommuner som Täby och Danderyd. Det görs inga egentliga konsekvensanalyser i budgeten och problemet nämns knappast. Det bör inte råda något tvivel om vilket budgetalternativ som stärker kommunernas ekonomi mest. Vänsterpartiet satsar bl.a. 750 miljoner kronor per år för att man ska kunna tillgänglighetsanpassa för personer med funktionshinder. Vi föreslår en kraftfull politik för miljömställning, vilket kommer att innebära mycket för många kommuner, och vi har inte räknat med några dynamiska effekter för kommunerna på grund av vår jobsatsning, fastän det är uppenbart att det blir förstärkningar som är större än bara skatteintäkterna.

Enligt finansutskottets förslag till riksdagsbeslut gäller att de samlade utgifterna för utgiftsområde 25 inte får överstiga 72 849,4 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling. Vänsterpartiets förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå med 762 miljoner kronor och kan således inte tas upp till formell behandling.

Då riksdagsmajoriteten den 6 december 2006 kommer att fatta rambeslut om en helt annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Vänsterpartiet presenterat, avstår jag från att reservera mig till förmån för förslagen i Vänsterpartiets utgiftsområdesmotion 2006/07:Fi258 angående fördelningen av anslag inom utgiftsområde 25. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där olika delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Jag redovisar här i stället den fördelning av anslagen inom utgiftsområdet som vi hade velat se och som vi presenterade i vår motion.

Jag vidhåller vår uppfattning att anslagen inom utgiftsområde 25 nästa år bör vara 762 miljoner kronor högre än den ram för utgiftsområdet som riksdagen beslutat om. Den stora skillnaden mellan vårt ramförslag och den beslutade ramen beror i huvudsak på att vi redan nästa år anvisar 2 miljarder kronor till viktat statsbidrag för höjning av kvinnors löner i den offentliga sektorn. Dessutom avvisar vi regeringens överföring av stödet till vuxenutbildningen från utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Vi står därmed fast vid tidigare riksdagsbeslut om riktade statsbidrag till vuxenutbildningen t.o.m. 2008 för att ge möjlighet att utreda frågan om den framtida utbildningen för vuxna. Samtidigt anser vi att riksdagens beslut våren 2006 om att folkhögskolor får rätt att utfärda behörighet för svenskundervisning för invandrare föranleder behovet av att förstärka Folkbildningsrådet med 18,25 miljoner kronor. Dessa medel bör överföras från utgiftsområde 25 till utgiftsområde 17 Kultur, medier, trosamfund och fritid.

3. Anslagen för 2007 inom utgiftsområde 25, punkt 1 (mp)

Peter Eriksson (mp) anför:

En majoritet av finansutskottets ledamöter, representerande Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna, beslutade den 23 november 2006 i betänkande 2006/07:FiU1 om ett förslag till riksdagsbeslut angående ramar för statsbudgetens utgiftsområden samt en beräkning av statens inkomster. Ett förslag till tak för statens utgifter inklusive pensionssystemet fastställdes också för 2007 och 2008.

För 2007 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 25 inte får överstiga 72 849,4 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling. Miljöpartiets förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå med 10 550 miljoner kronor och kan således inte tas upp till formell behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten den 6 december 2006 kommer att fatta rambeslut om en helt annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Miljöpartiet presenterat i motion 2006/07:Fi246, avstår jag från att reservera mig till förmån för förslagen i vår utgiftsområdesmotion 2006/07:Fi272 (yrkande 2) angående fördelningen av anslag inom utgiftsområde 25. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där olika delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat.

Miljöpartiet förordar en annan inriktning av politiken avseende den kommunala sektorn och den kommunala ekonomin. Vi förespråkar fortsatt ansvarsfull budgetpolitik med överskott i offentliga finanser och respekt för utgiftstaket. Endast med en sådan politik kan en långsiktigt hållbar offentlig ekonomi garanteras inför de framtida påfrestningarna till följd av den demografiska utvecklingen och hoten mot miljö och klimat. Det långsiktiga perspektivet innebär enligt vår mening ett stort politiskt ansvarstagande och ett synsätt där framtida kostnader måste återspeglas i den aktuella politiken. Därför vill vi satsa på ett mer förebyggande hälsoarbete, ett rikt och mångfasetterat kulturliv samt en heltäckande tandvårdsreform. Vi anser också att det politiska systemet har ett särskilt arbetsgivaransvar för den offentliga sektorn. Således är vi beredda att politiskt verka för en överenskommelse mellan staten och arbetsmarkandens parter i offentlig sektor för att avskaffa den könsrelaterade lönediskrimineringen på den svenska arbetsmarknaden. Statskassan ska samtidigt bidra med ekonomiska medel för att skapa jämställda löner.

Vi vidhåller vår uppfattning att anslagen inom utgiftsområde 25 nästa år bör vara 10 550 miljoner kronor högre än den ram för utgiftsområdet som riksdagen kommer att besluta om. Den stora skillnaden mellan vårt ramförslag och den beslutade ramen beror i huvudsak på att vi kompenserar kommunerna för det inkomstbortfall som vårt förslag om ett höjt grundavdrag ger upphov till. Därutöver tillbakavisar vi regeringens nedskärning av stödet till vuxenutbildningen med 600 miljoner kronor. Dessa medel ska i stället påföras utgiftsområde 25. Vi motsätter oss också regeringens förslag att flytta 50 miljoner kronor till utgiftsområdet för att trygga asylsökande barns rätt till utbildning. Enligt vår mening bör dessa medel även i fortsättningen utbetalas via utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2006/07:1 Budgetpropositionen för 2007 utgiftsområde 25:

1. Riksdagen för 2007 anvisar anslagen under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt följande uppställning:

Belopp i tusental kronor

Anslag		Anslagstyp	
48:1	Kommunalekonomisk utjämning	ramanslag	70 818 203
48:2	Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	ramanslag	2 023 146
48:3	Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området	ramanslag	8 050
Summa			72 849 399

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:Fi226 av Karl Sigfrid m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att göra utjämningsystemet för kommuner och lands-
ting mer tillväxtvänligt och genomskinligt.

2006/07:Fi244 av Göran Persson i Stjärnhov m.fl. (s):

61. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bidrag till rivning av fastigheten Hästhagen i Tierp.

2006/07:Fi250 av Lennart Axelsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av förutsättningar för långsiktig planering av kommunernas insatser enligt LSS.

2006/07:Fi258 av Lars Ohly m.fl. (v):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt uppställning:

Belopp i tusental kronor

Utg.omr. 25 Allmänna bidrag till kommuner		Regeringens förslag	Förändring
48:1	Kommunalekonomisk utjämning	70 818 203	-1 238 250
48:4	Viktat statsbidrag för höjning av löner för kvinnor i offentlig sektor	0	2 000 000
Summa			761 750

2006/07:Fi272 av Mikaela Valtersson m.fl. (mp):

2. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt uppställningen:

Miljoner kronor

25 Allmänna bidrag till kommuner	Förslag	Beräknat	Beräknat
Anslag	2007	2008	2009
Utbildning av vuxna	600	600	600
Tidsbegränsat tillskott asylsökande barn	-50		
Kompensation för förhöjt grundavdrag	10 000	12 000	14 200
Totalt utgiftsområdet	10 550	12 600	14 800

BILAGA 2

Specifikation av anslag som anvisas för 2007 under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Företrädarna för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna redovisar sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

Belopp i tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	Utskottets förslag
48:1 Kommunalekonomisk utjämning	(ram)	70 818 203
48:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	(ram)	2 023 146
48:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området	(ram)	8 050
Summa		72 849 399